

24–25. Az Emlékeztető nap — Rós Hásáná.

Amint a hét hetedik napja szent nap volt, úgy az év hetedik hónapja is szent hónap volt. És minthogy minden Újholdkor egy külön (*muszáf*) áldozatot hoztak (Num. XXVIII, 11. köv.), természetes, hogy a hetedik hó Újholdját rendkívüli ünnepélyességgel ülték meg. Később mint Rós Hásáná, Újév napja lett ismeretessé. De sok régi és új nemzet újévi szokásaitól eltérően, a zsidó Újév nem a mulatozás napja, hanem fontos és rendkívül komoly vallási ünnepnap.

24. *emlékeztető*. Num. XXIX. 1-ben ezt az ünnepet „a harsonariadás napjának” יום תרועה nevezik, t.i. kosszarv-, vagy sófárfúvás napja; Józs. VI, 4. A sófárfúvást meg kell különböztetni a „trombita”-fúvástól, ami ünnepi és újholdnapi áldozatok bemutatása alatt volt kötelező (Num. X, 10). A sófárfúvásnak egész más értelme volt, inkább félelemkeltés vagy felriasztás (lásd Ámós, III, 6), míg az ezüst trombiták fúvása általában ujjongást fejezett ki. A sófár-hangot, amely régi hagyomány szerint meghatározott dallamú volt — *tekia, sebárim, terúa* — ósidők óta figyelmeztetésnek tekintették, amely megtérésre és bűnbánatra serkent, emlékeztetvén a szinaji sófár-hangokra; az Emlékeztető napot pedig, a Jóm Kippurral végződő „tíz bűnbánati nap” (עשרת ימי תשובה) kezdetét, az önvizsgálat és az alázatos bűnbocsánatért való fohászkodás napjának tartották. „Az Újév sófárjának bibliai parancsa nagy jelentőségű. Azt jelenti: «Serkenjete fel, ti szunnyadozók, és mérlegeljétek tetteiteket; gondolatok Teremtőkre és térjete vissza Hozzá bűnbánatban. Ne tartozzatok azok közé, akik szem elől tévesztik a valóságot és árnyakat kergetnek és eltékozzolják éveiket hiábavalóságok kergetésével, amelyek semmit sem használnak. Vizsgáljátok jól meg lelketeket, és vegyétek szemügyre tetteiteket; hagyjátok el valamennyien gonosz utaitokat és gondolataitokat, és térjete vissza Istenhez, hogy könyörüljön rajtatok.»” (Maimonidesz)

25. *tízáldozatot*. Num. XXIX, 2, köv.-ben írja le ezeket.

26–32. Az Engesztelés napja.

A zsidó évnek a legünnepélyesebb napjáról lásd a XVI, 29–34-hez szóló magyarázatot. Egyetlen más régi vagy új nemzetnek sincs olyan intézménye, amely megközelítené az Engesztelés napját mély vallási értéke tekintetében. „A tisztulás és a bűntől való elfordulás napja ez, amelyen az irgalmas Isten kegyelme bűnbocsánatot ad, mert a bűnbánatot ép oly nagyra becsüli, mint a bűntől való mentességet”. (Philo)

27. *engesztelés napja*. Héberül: „*Jóm ha-kippurim*”, szó szerint „engesztelés napja”. Ennek a szentséges ünnepnek neve többesszámban van, „mivel a szeretet két folyamát jelképezi. Mihelyt az engesztelés utáni vágy megszületik a bűnös lelkében és felszáll az egek felé, Isten irgalma leszáll, elébe megy és megnyugtatja szívét az isteni irgalom és megbocsátás ígéretével”. (Zóhár)

sanyargassátok lelketeket. [...] Ez a nap, amely a bűnbánat és az erkölcsi újjáéledés szolgálatában áll, az egyetlen, amelyre a Tóra előírja a bőjtöt, ami a megtörtség és bűnbánat legjellegzetesebb kifejezése. „Ezen a napon — bölcseink szerint — az izraeliták az angyalokhoz hasonlítanak, emberi szükségletek nélkül, bűnök nélkül és egymáshoz kapcsolódva szeretetben és békében.” (Pirké R. Eliezer XLVI; Exod. r. XV, 6) Ez az egyedüli napja az évnek, amelyen szerintük a Sátán, a vádló elnémul Isten trónusa előtt, sőt még védelmére is kel Izraelnek. (Jóma 20 a) A bűnvallomás a leglényegesebb és legjellemzőbb elem az Engesztelés-napi istentiszteletben; „mindenki fohászkodik bűnei megbocsátásáért, és reménykedik Isten könyörületességében, nem saját érdemei miatt, hanem annak irgalmassága folytán, aki szívesebben bocsát meg, mint büntet”. (Philo) A bűnvallomást az egész közösség együtt mondja, és azok, akik nem követték el a

felsorolt bűnöket, bűnbánatot könyörögnek azért, mert nem tudtak másokat azok elkövetésében megakadályozni. (Friedländer)

tűzáldozatot. Lásd Num. XXIX, 7. köv.

28. *Semmi munkát*. [...] Munka tekintetében az Engesztelés napja ép olyan szigorú, mint a szombat (Exod. XX, 10), kivétel szintén csak életveszélyes esetekben van.

[...]

30. *ki fogom pusztítani*. Szinonimája az előbbi versben előforduló „irtassék ki” szónak, ebből következik, hogy a büntetést nem emberi törvényszék hajtja végre.

31. *törvény*. Mint III, 17-ben.

32. *a hónap kilencedikén este*. A nap az előző estével kezdődik (Gen. I,5). Mind az előestén (*Kol Nidré*), mind az ünnep kimenetelének estjén (*Neila*) rendkívül ünnepélyes istentisztelet van...

Forrás: *Mózes öt könyve és a haftárák. Héber szöveg, magyar fordítás és kommentár.*
Szerkesztette Dr. Hertz J. H., a Brit Birodalom főrabbija.
A magyar kiadást szerkesztették: Dr. Hevesi Simon és mások.
Budapest 1939. Második kiadás: Budapest 1984. 250–254.